

Proiect TEMPUS

EUniAM – Consolidarea Autonomiei Universitare în Moldova

Dezvoltarea și reformarea universităților din țară este obiectivul principal al unui nou proiect TEMPUS lansat pe 20 noiembrie 2012 la UTM și finanțat cu suportul Uniunii Europene: „Consolidarea Autonomiei Universitare în Moldova” – „Enhancing the University Autonomy in Moldova” (EUniAM).

Un asemenea proiect era așteptat de comunitatea universitară, structurile statale, societatea civilă din Moldova, deoarece acest obiectiv al reformării guvernării și modernizării universitare în RM comportă un nivel de calitate nou, european în

(în aproximativ o jumătate de an), acesta având o incidență stringentă cu economia națională și deci un impact social de primă importanță.

În continuare a urmat prezentarea echipelor parteneri în proiect (din străinătate și locale) de către șefii-coordonatori ai acestora. Coordonatorul proiectului, dl **Romeo V. Turcan**, profesor la Universitatea din Aalborg, Danemarca, a nominalizat membrii echipei universităților din străinătate: **Birute Mikulskiene**, profesor la Universitatea Mykolas Romeris, Lituania; **Marin Marinov**, profesor la Universitatea din Gloucestershire, Marea Britanie; **Ștefan-Gheorghe Pentiu**, profesor la Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, România; **Victor Kordas**, Institutul Regal Tehnologic, Suedia; **Olav**

actul socialmente fundamental care este instruirea în instituțiile de învățământ superior, a menționat moderatoarea evenimentului, dna **Larisa Bugaian**, prof. univ., dr. hab., prorector UTM.

În calitate sa de amfitrion al lansării proiectului, dar și de președinte al Consiliului Rectoților din RM, acad. **Ion Bostan**, rectorul UTM, a subliniat că autonomia universitară este pentru noi o realitate care își cere modernizarea în mod imperios, acest lucru fiind caracteristic tinerelor democrații care au avut anterior o „autonomie” controlată de stat. Totodată, în acest demers trebuie să evităm șablonizarea fenomenului, să ținem seama de specificul istorico-social al fiecărei țări. Pe durata de trei ani a proiectului noi vom lucra intens asupra subiectului dat, chemând colegii-parteneri să se implice plenar, deoarece pe tapet se pune viitorul universităților din Moldova pe linia autonomiei prefigurată în proiect.

Dna **Ludmila Pavlov**, șefa Direcției relații internaționale și integrare europeană din cadrul Ministerului Educației al RM, a accentuat interesul profund pe care Guvernul RM îl manifestă pentru subiectul autonomiei universitare, în special pentru compartimentul autonomiei financiare a instituțiilor de învățământ superior de stat. Deși proiectul este prevăzut pentru trei ani, aspectul autonomiei financiare ar trebui formulat mult mai rapid

J. Sorensen, profesor la Universitatea din Aalborg, Danemarca. De asemenea, au fost prezentate și echipele parteneri din Republica Moldova.

Proiectul EUniAM corespunde politicilor naționale în domeniul învățământului superior cu privire la creșterea autonomiei universitare, și anume: Strategia de dezvoltare a învățământului pentru anii 2010-2015; Programul de activitate al Guvernului RM pentru anii 2009-2013 „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”; armonizarea sistemului învățământului superior din RM cu principiile Procesului Bologna.

Proiectul delimitează patru tipuri de autonomie universitară: academică, financiară, organizatorică și de personal. **Autonomia academică** decide asupra ofertei de diplome (curriculum și metode de predare), asupra domeniilor, obiectivelor și metodelor de cercetare. **Autonomia financiară** se concentrează asupra achiziționării și alocării de fonduri, decide asupra taxelor de școlarizare. **Autonomia organizatorică** stabilește structurile universitare și statutul acestora, încheierea contractelor, alegerea organelor și factorilor de decizie. **Autonomia de personal** decide asupra responsabilităților pentru recrutare, salariilor și promoțiilor.

(continuare în pag. 3)

București-Chișinău

VIZITĂ DE LUCRU

În prezența dlui rector acad. **Ion Bostan**, al unor prorectori, decani, șefi de catedre (în principal de la FCIM, FIMCM, FIMT) și a unor studenți, masteranzi, doctoranzi de la Universitatea Tehnică a Moldovei, au fost prezentați dnii profesori de la UPB.

Oaspeții bucureșteni aveau deja destule cunoștințe în rândul profesorilor noștri, colaborând în proiecte de cercetări științifice locale și internaționale.

Vizita de lucru a fost moderată de către dl

Valerian Dorogan, prorector Universitatea Tehnică a Moldovei, prof. univ., dr. hab.

Primul cuvânt după prezentări, în atmosfera caldă, frățească a întrunirii l-a avut dl profesor **Nicolae Țăpuș**, vicepreședintele Senatului UPB, post care în organigramele universitare din România se consideră al doilea după președintele Senatului.

UPB este cea mai mare universitate din cele cinci total tehnice din România, spre deosebire de celelalte universități tehnice, care au și specialități

Ministerul Educației al Republicii Moldova

22.11.2012 **Dezbateri publice!**

Proiectul Regulamentului cu privire la modul de funcționare în condiții de autonomie financiară a instituțiilor de învățământ superior de stat

Noile politici prevăzute în domeniul învățământului pentru anul 2013 se axează pe realizarea prevederilor Legii Învățământului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995, cu modificările operate prin Legea nr. 178 din 11 iulie 2012, pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în partea ce ține de modificarea statutelor instituțiilor de învățământ superior, cu punerea în aplicare din **1 ianuarie 2013**.

Mecanismul nou prevede modificarea clasificării bugetare anterioare pentru învățământul superior. Astfel, alocările financiare de stat se vor face nu pe articole de cheltuieli separate, ci pe un singur articol de cheltuieli general cumulativ.

Dezbaterea publică asupra proiectului vor avea loc, în paralel, cu factorii interesați.

Ministerul Educației și Ministerul Finanțelor ale RM au elaborat proiectul Regulamentului cu privire la modul de funcționare în condiții de autonomie financiară a instituțiilor de învățământ superior de stat. Pe 22 noiembrie 2012 proiectul regulamentului a fost lansat în dezbatere publică pe site-ul Ministerului Educației www.edu.gov.md/ro/anunturi/

Simpozionul științific al inginerilor români de pretutindeni SINGRO-2012, ediția a X-a

Cea de-a X-a ediție a Simpozionului științific al inginerilor români de pretutindeni – SINGRO-2012, desfășurată sub egida Asociației Generale a Inginerilor din România (AGIR) în zilele de 13-14 septembrie a.c., a vizat tema Educație și Inginerie.

inginerului **Anghel Saligny**. La propunerea AGIR, începând cu a. 2000, la 14 septembrie se sărbătorește **Ziua Inginerului Român**. Printre cei cca 100 de participanți din România și din alte cinci țări (RM, Ucraina, Polonia, Rusia, SUA) au fost și reprezentanți ai **UTM**: conf.

Simpozionul a fost descris de participanți ca fiind un eveniment științific remarcabil, care a oferit premise pentru o mobilizare responsabilă, o participare activă și o diseminare amplă a rezultatelor creației tehnico-științifice. Astfel, se creează condiții pentru constituirea unui adevărat forum științific internațional al românilor de pretutindeni – ca suport al susținerii dezvoltării durabile și al intensificării colaborării internaționale în domeniul strâns legate de ceea ce putem numi viitorul întregii umanități.

Alegerea datei acestei prestigioase manifestări are un suport istoric de primă importanță: la 14 septembrie 1895 a fost pus în funcțiune podul de peste Dunăre de la Cernavodă, care, la data respectivă, era cel mai mare din Europa și al doilea din lume. Construcția podului a fost încredințată de Guvernul României de atunci

dr. ing. **Ion Sobor**, prof. dr. ing. **Valentin Guțu** și prof. dr. ing. **Alexandru Marin**.

(continuare în pag. 6)

Pe 2 noiembrie 2012 o delegație de profesori de la Universitatea „POLITEHNICA” din București (UPB) s-a aflat într-o vizită de lucru la Universitatea Tehnică a Moldovei (UTM), în particular la Facultatea de Calculatoare, Informatică și Micro-electronică (FCIM), la îndemnul special al dnei Ecaterina Andronescu, ministrul Cercetării, Tineretului și Sportului din România.

umaniste, medicale, agrare etc. Contingentul de 26 de mii de studenți urmează 3 niveluri de pregătire: Licență – 16 mii (cu 4 ani de studii), Masterat – 8 mii (2 ani de studii), Doctorat – 200 (3-4 sau chiar 5 ani de studii – majoritatea doctoranzilor obțin doctoratul în 4 sau 5 ani). Din contingentul de cca 1600 de cadre didactice, 500 sunt profesori universitari.

Este o universitate cu tradiții în România – în 2013 se vor marca 195 de ani de la înființare: în 1818 apărea prima Școală de Învățământ Superior Tehnic, apoi a evoluat în Școala de Hotărnic (cadastru), Școala Națională de Poduri și Șosele, iar în epoca modernă, după 1920 – Școala Politehnică cu specialitățile „Inginerie civilă”,

„Mecanică”, „Electricitate”, „Mine”. Astăzi, UPB are 15 facultăți, cuprinzând toate cele patru domenii mari: electric, mecanic, știința materialelor, aeronautica.

După clasificarea efectuată de curând în România, UPB este de categoria I: cu profil de cercetare și didactic. Numai 10 universități din Țară (din toate domeniile) au categoria I. Într-un clasament internațional UPB este prima universitate din România care intră în Top 500. Este membru AUF, CESA, în diverse programe și granturi europene, în programul FP 7. Căminele UPB găzduiesc cca 14 mii de studenți.

(continuare în pag. 6)

Consiliul de Administrație

CATEDRA MILITARĂ - 10 ANI

Sedinta Consiliului de Administrație al UTM din 19 noiembrie 2012 a fost una mai puțin ordinară, desfășurându-se nu la sediul rectoratului, în blocul central al UTM, ca de obicei, ci la sediul Catedrei Militare din blocul nr. 10, campusul Botanica, fiind prilejuită de aniversarea a X-a a Catedrei Militare a UTM.

Cu această ocazie, în numele membrilor Consiliului de Administrație, inclusiv a celor 10 decani, dl **Ion Bostan**, președintele Consiliului, rectorul UTM, a exprimat calde felicitări șefului Catedrei Militare, dlui **Nicolae Petrică**, general de brigadă, întregului colectiv de profesori-militari. Rectorul a subliniat că în acești 10 ani, sub bagheta managerială a dlui general Petrică, Catedra Militară a atins nivelul unor înalte aprecieri din partea universității și a instituțiilor adiacente domeniului de pregătire militară a studenților de la UTM și alte universități de stat și private, inclusiv a instituției de vârf a domeniului – Ministerul Apărării al RM. Evenimentul jubiliar al Catedrei Militare a fost consacrat cu diferite diplome și premii, ca semn de recunoaștere a muncii exemplare depuse de colectivul catedrei la pregătirea militară și educația studenților.

Di Nicolae Petrică a prezentat un raport privind activitatea catedrei pe care o conduce.

Catedra Militară a UTM a fost fondată în baza deciziei

Ministerul Apărării, orarul ședințelor lunare planificate.

În blocul de studii nr. 10 sunt amenajate 6 auditorii reparate și înzestrate cu tot necesarul; o cameră pentru păstrarea armamentului de instruire și de luptă și una pentru îndeplinirea normativelor la instrucția de foc, 2 depozite unde se păstrează baza materială portativă, uniforma mili-

tară; o bibliotecă; 4 birouri pentru profesori, amenajate cu tot necesarul pentru desfășurarea activității, inclusiv calculatoare staționare și portative; biroul metodistului, un birou pentru întâlnirea oaspeților; culoarul este amenajat cu standuri informative despre activitatea catedrei.

În subsolul blocului este amenajat un tir sportiv, unde studenții își formează deprinderi de mână a armelor de luptă și sportive, sunt pregătiți pentru trageri din pușca-mitralieră Kalașnikov și conducerea în luptă a unei grupe de infanterie moto.

În spatele blocurilor de studii nr. 9 și nr. 10 se desfășoară exerciții la instruirea de front, iar pe terenul de la Porțile Orașului – exerciții de tactică generală, apărare, ofensivă, staționare, topografie militară.

În blocul de studii nr. 2 este amenajat un auditoriu pentru ședințe teoretice, în blocul de studii nr. 3 – trei auditorii, un birou pentru profesori și un depozit pentru pă-

Senatului UTM din 29.10.2002 și ordinului rectorului UTM nr. 758-R din 18.11.2002. În activitatea sa catedra se conduce de următoarele acte normative:

- Legea RM nr. 1245-XV din 18.07.2002 „Cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei”;
- Regulamentul de funcționare a catedrelor militare din cadrul instituțiilor de învățământ superior universitar de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 587 din 20 mai 2003;
- Ordinul ministrului Apărării nr. 263 din 17.10.2008;
- Programele analitice aprobate de Ministerul Apărării al RM;
- Planurile de învățământ.

strarea bunurilor materiale, iar în blocurile de studii nr. 5 și nr. 6 – câte un auditoriu utilizat în comun cu decanatele.

În conformitate cu acordul încheiat între UTM și Brigada nr. 2 Infanterie Motorizată, studenții sunt implicați în antrenamente practice de 8 zile desfășurate la unitățile militare Br. nr. 2 Infanterie Moto, Batalionul de geniu, Punctul de comandă al Armatei Naționale, iau cunoștință de condițiile de activitate și de trai în orașelul militar, cazarmă, studiază tehnica și armamentul din dotarea Armatei Naționale.

Calitatea instruirii se află permanent sub controlul conducerii catedrei. Tragerile din pușca-mitralieră Kalașnikov au loc la Centrul de instruire Bulboaca, ședințele

Conform ordinului Ministerului Apărării al RM nr. 269 din 13.10.2005, la catedră se pregătesc comandanți de grupe la 3 specialități: **infanterie, transmisiuni și geniu**.

Înmătrularea studenților la catedră se efectuează în conformitate cu Hotărârea Guvernului RM nr. 587, ordinului MA nr. 263, indicațiilor MSM și ordinului rectorului UTM nr. 758-R din 18.11.2002. Sunt înmatriculați studenți atât de la UTM, cât și de la alte instituții de învățământ, de stat sau private, începând cu primul an de studii. Planul de înmatriculare este stabilit de către Ministerul Apărării și corespunde planului financiar aprobat de către rectorul UTM.

Instruirea militară se exercită în baza programei analitice (360 de ore), aprobată de către Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale la 28.07.2010, planul tematic aprobat de către prim-prorectorul UTM și coordonat cu

practice cu geniișii – la Centrul de instruire Negrești, cu transmisiuniștii – la Punctul de comandă al Armatei Naționale. Pentru studenții se organizează permanent lecții de educație militar-patriotică, vizite la Muzeul Armatei Naționale, Complexele Memoriale „Eternitate” și „Capul de pod Șerpeni”.

Pe parcursul celor 10 ani de activitate, Catedra Militară a UTM a pregătit 15414 ostași ai Armatei Naționale, între care 512 doamne. 175 de studenți (1%) au primit gradul de soldat, 45% – gradul de sergent inferior, 53% – gradul de sergent, iar 131 de studenți (0,85%) – gradul de sergent major.

Catedra Militară a UTM colaborează fructuos cu toate cele 10 Catedre Militare din cadrul universităților din RM, cu Ministerul Apărării al RM, Marele Stat Major al Armatei Naționale, dar și cu organizații obștești internaționale.

Conferință internațională

„TEHNOLOGII MODERNE ÎN INDUSTRIA ALIMENTARĂ”

Sub acest generic, pe 1-3 noiembrie 2012, facultățile de Tehnologie și Management în Industria Alimentară (FTMIA) și de Inginerie Mecanică și Transport (FIMT) au organizat o amplă conferință internațională, la care au participat reprezentanți ai centrelor universitare din Rusia, Ucraina, Germania, Bulgaria, România (București, Iași, Galați, Brăila, Suceava, Brașov, Bacău, Arad).

În cuvântul inaugural, rectorul UTM, acad. **Ion Bostan**, a accentuat importanța acestei conferințe pentru RM, o țară cu înclinație agroalimentară în contextul global al insuficienței de alimente într-un șir de regiuni de pe mapamond, dar și caracterul ei științific și de cercetare. Calitatea universitară se măsoară și cu volumul/gradul cercetărilor științifice realizate în laboratoarele instituției. Tehnologiile alimentare de înaltă performanță pot fi atinse doar cu cadre științifice pe măsură, UTM pledând pentru modernizarea continuă a laboratoarelor, unde cercetează noi rânduri de masteranzi și doctoranzi sub îndrumarea profesorilor-cerce-

liniat speranțele de avansare a cercetărilor științifice în domeniu odată cu înființarea Centrului universitar de perfecționare și tehnologii avansate în industria alimentară la uzina „Etalon” a UTM.

Dna **Sonia Amariei-Gutt**, decan al Facultății de Industrie Alimentară, Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, România, a evidențiat importanța conferinței date ca factor de dezvoltare a colaborărilor științifice între UTM și Universitatea din Suceava. În actuala criză economică, inclusiv alimentară, trebuie găsite noi resurse pentru rezolvarea nevoilor alimentare pe glob, iar în acest sens un plus de idei vor fi găsite pe terenul noilor cercetări științifice și colectivul facultății respective de la Suceava va fi un partener de nădejde în atare eforturi.

După cuvântările de salut a urmat prezentarea rapoartelor științifice, plenul conferinței fiind condus în continuare de dl **Pavel Tatarov**, prof. univ., dr. hab., FTMIA. D-sa a prezentat și un raport pe tema „Procese tehnologice în industria alimentară și cea ușoară”.

Di **Eduard Corobceanu**, dr., reprezentantul Institutului de Chimie al AȘM, a susținut un raport pe tema „Câteva 3A – metale

tători. Pentru a susține nivelul cercetărilor, UTM organizează anual diverse conferințe științifice internaționale.

Ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare, prof. univ., dr. hab. dl **Vasile Bumacov**, a evidențiat în cuvântarea sa un șir de aspecte foarte actuale în această temă referitoare la bunăstarea fiecărui om, cum este alimentația. Pentru RM, a spus ministrul, securitatea alimentară nu prezintă o problemă. Această securitate este asigurată acum și va fi asigurată în viitor. Noi trebuie să ne gândim mereu la exportul agroalimentar pe piețele mondiale, să dezvoltăm tehnologiile alimentare, să demonstrăm că stăm bine cu siguranța și calitatea alimentelor. În acest sens, noile generații de studenți de la facultățile de profil alimentar vor face tot posibilul, prin cunoștințele lor, ca RM să pătrundă tot mai adânc pe piețele străine, lupta pentru piețe fiind una acerbă. Agricultura are nevoie de îngrășăminte, fertilizanți, pesticide, mecanisme etc. Toate acestea se pot cumpăra pe valută, iar valută vom avea dacă vom exporta. Or 50 la sută din exporturile RM sunt de natură agroalimentară. Iar tehnologiile performante, cucerite cu ajutorul cercetărilor științifice, vor ajuta la expansiunea exporturilor.

Ministrul Bumacov a îndemnat studenții să se orienteze spre includerea în mediul agroalimentar, ca fiind un mediu de perspectivă în RM, să genereze afaceri care vor dezvolta economia țării și interesul tinerilor pentru noile tehnologii în domeniu. RM merge spre integrarea europeană, mai cu seamă prin succesele pe care le vor obține tehnologiile agroalimentare, iar acestea depind și de dorința tineretului studențesc de a se afirma, în special la extinderea produselor biologice pure. RM are toate posibilitățile de a cuceri noi succese pe linia producerii agroalimentare bio. Ministrul a chemat profesorii, masteranzii, doctoranzii UTM să meargă cu toată încrederea pe această cale de cercetare a noilor tehnologii.

Di **Pavel Filip**, ministrul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, doctor în științe, s-a referit la importanța domeniului calculatului electronic în cercetări în general și cel al tehnologiilor alimentare în special, pentru că „speranța ploilor la roadă” nu poate oferi siguranță în domeniul agroalimentar.

Di **Boris Găină**, acad. AȘM, a subliniat necesitatea apropierii dintre cercetările științifice din domeniul agroalimentar și necesitățile economiei naționale. D-sa a sub-

dioximate – stimuloare pentru producerea enzimelor de importanță industrială”, care a trezit interesul unor producători de produse alimentare din RM și țările reprezentate la conferință.

Un mare interes a suscitat și raportul dnei **Rodica Sturza**, prof. univ., dr. hab., șefa Centrului de audit al produselor alcoolice din RM, pe tema „Cerițele analitice pentru vinuri. Probleme actuale”.

Di **Igor Musteață** a vorbit despre utilitățile industriale folosite în producția agroalimentară și situația în domeniul dat în RM la ora actuală.

Di **Boris Carabulea**, conf. dr. la FTMIA, a dat o descriere Centrului didactic și de transfer tehnologic în industria alimentară de la uzina „Etalon” a UTM, unde ulterior participanții la conferință au efectuat o excursie.

În cadrul conferinței au funcționat 4 secțiuni: „Procese și echipamente moderne în industria alimentară”, „Tehnologii alimentare”, „Chimia și microbiologia în industria alimentară”, „Economia și managementul în industria alimentară”. În total au fost prezentate 170 de referate ale 320 de autori, publicate ulterior în 2 volume cuprinzând tematica tehnologiilor alimentare bazate pe noul program de finanțări în cercetare al UE – PC7.

Conferința a fost patronată de instituții importante din RM: Ministerul Educației, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Centrul Național de Audit pentru produsele alcoolice, Institutul de Tehnică Agricolă (ME-CAGRO) al AȘM, Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare al AȘM.

Di **Mircea Bernic**, șeful Catedrei „Utilaj Tehnologic Industrial”, conf. dr., unul dintre principalii animatori ai acestei memorabile conferințe, care va deschide un drum larg spre colaborări internaționale foarte utile, a specificat că munca de organizare a conferinței a durat un an întreg. Faptul rezultă logic din anvergura la care se efectuează cercetări în diverse țări, mai ales în Occident.

Urmările vor fi profund benefice pentru o țară ca a noastră cu profil agroalimentar, meritul fiind în mare parte și al celor două facultăți-organizatoare ale conferinței „Tehnologii moderne în industria alimentară”: FIMT (decan – dl **Vasile Cartoceanu**, conf. univ., dr.) și FTMIA (decan – dl **Vladislav Reșitca**, conf. univ., dr.).

PASCAL, FERMAT ȘI SCRISOAREA DIN SEC. XVII

Să presupunem că doi oameni pariază pe aruncarea unei monede, stabilind că potul îi revine celui care câștigă trei aruncări din cinci. Dacă partida se întrerupe când unul din jucători conduce cu doi la unu, cum trebuie împărțit potul?

Această problemă i-a pus-o, în sec. XVII, un cavaler francez lui Blaise Pascal. Iar Pascal i-a prezentat-o lui Fermat. Din schimbul de scrisori dintre cei doi mari matematicieni s-a născut teoria probabilităților. Era pentru prima dată când oamenii puteau afla ceva despre viitor – care până atunci se credea că ține fie de destin, fie de hazard.

Matematicianul Keith Devlin de la Universitatea Stanford a acceptat provocarea de a scrie despre documentul matematic care a marcat cel mai puternic istoria omenirii și a ales una dintre scrisorile lui Pascal către Fermat. Partida neterminată e o pasionantă introducere în teoria probabilităților, care ne ajută să înțelegem cum se estimează, de pildă, riscul unui atac terorist sau șansa de a câștiga la bursă, dar, mai cu seamă, ne explică cel mai mare salt făcut de gândirea umană: dobândirea capacității de a privi spre viitor.

Teoria probabilităților este o teorie matematică ce se află la răspântia dintre matematica pură și cea aplicată și se ocupă de studiul fenomenelor întâmplătoare (aleatorii), utilizând metode deductive ale matematicii pure. Rolul teoriei probabilităților ca știință matematică aplicată capătă o răspândire tot mai mare, dominând științele naturale și tehnice – economia, planificarea, organizarea producției, dar și unele științe mai îndepărtate de matematică, cum ar fi lingvistica și arheologia.

Vom aduce câteva exemple de întrepătrundere a unor științe cu teoria probabilităților. Ideea clasică cum că natura este dominată doar de legități deterministe este doar o primă apropiere de ceea ce se întâmplă în natură realmente. De fapt, lucrurile sunt mult mai complexe. În fizică, pe baza structurii moleculare a materiei, are loc interacțiunea unui colosal număr de particule ce se mișcă și se lovesc incoerent. Scopul cercetărilor fizice este de a stabili anumite legități pe baza acestui haos, precum și mărimea, frecvența unor eventuale abateri. Aceeași situație există și în chimie, unde reacțiile chimice au loc după legile teoriei probabilităților, iar structurile moleculare și atomice a materiei îi revine rolul principal. Însă înțelegerea profundă a proceselor chi-

mice și prelucrarea rezultatelor experimentale sunt imposibile fără o aplicare largă a metodelor teoretico-probabile și statistice. În egală măsură aceasta se referă și la biologie, unde de asemenea se resimte influența unui număr colosal de factori aleatori.

Oricât de atent am urmări uniformitatea procesului tehnologic, confecționarea articolelor are diferite calități, inclusiv o diferită durată de funcționare. Nu cunoaștem calitățile ulterioare și nici condițiile de exploatare ale acestor articole, ceea ce creează premise pentru o probabilitate considerabilă vizavi de perioada de funcționare a acestora.

În activitatea pedagogică este nevoie să se țină cont de diferite fenomene întâmplătoare. Seriile, grupele academice se formează din studenți cu

organizat just fără a lua în considerație factorii întâmplători, care îl însoțesc. Teoria probabilităților ne învață să prezicem și să luăm diferite hotărâri, neluând în seamă caracterul „haotic” al fenomenului studiat, fără cunoașterea teoriei probabilităților, fără stăpânirea activă a intermediului și metodologiei ei, toate acestea ar fi imposibile. Atitudinea teoretico-probabilă față de fenomenele lumii înconjurătoare, priceperea de a te orienta în haosul de întâmplări și de a căuta în acest haos legități stabile necesită o instruire matematică specială, deprinderi în noțiunile și problematica întâmplărilor.

Din toate cele spuse mai sus și nu numai se poate face următoarea concluzie: însușirea teoriei probabilităților este foarte necesară. O introducere în

Teoria probabilităților – o știință despre fenomenele aleatorii

un grad de pregătire și calități fizice și psihologice diferite. În aceste condiții, prelegerile, lecțiile practice trebuie să se țină la un asemenea nivel, care să se încununeze cu rezultate maxime pe toată linia. Avem de a face cu o situație tipică de dirijare a proceselor aleatorii. E doar un exemplu, pe când pedagogia are nevoie de o gândire și metode teoretico-probabile la fiecare pas.

Teoria probabilităților are și o deosebită importanță metodologică, întrucât ne introduce într-un cerc de legități noi, care permite descrierea fenomenului din lumea înconjurătoare mai deplin și mai profund decât pe calea legităților clasice ale determinismului strict. A aduce aceste legități la cunoștința membrilor societății încă de la vârsta școlară este o sarcină de mare însemnătate, deoarece mai târziu transformarea psihicului într-un nou mod de a gândi este mult mai complexă.

Cu fenomene întâmplătoare se confruntă în permanență nu numai savanții, inginerii-cercetători, dar și agronomii, muncitorii, aviatorii, pedagogii, medicii etc.

Astăzi nici un domeniu al activității umane strict determinat nu poate fi

teoria probabilităților se poate face cu diferite grade de dificultate, folosind metodele moderne, mergând în pas cu cerințele contemporaneității. Mai concret, teoria probabilităților trebuie să fie predată pe baza teoriei mulțimilor, aplicând axiomatica lui Kolmogorov. Așa se procedează de zeci de ani în toate țările, așa trebuie să facem și noi, la UTM.

Precum se vede, teoria probabilităților reprezintă dificultăți pentru studenți. Cel mai greu pentru studenți este nu atât aparatul matematic, cât transpunerea problemelor acestei teorii pe un material de viață. Priceperea de a formula problemele și a le rezolva pe baza teoriei probabilităților se cultivă cu greu în acele termene restrânse, rezervate în acest scop de programa școlii superioare. Dar însemnătatea unui asemenea studiu este colosală!

P. S. Foarte necesare sunt aplicațiile teoriei probabilităților, în deosebi în statistica matematică, teoria așteptării, teoria informației, teoria fiabilității și în alte domenii ale științelor tehnice.

Pavel CIUMAC,
lector superior, Catedra „Matematică”, UTM

Corect/greșit

Calcuri inutile

Calcurile lingvistice sunt un fenomen normal prin care limba evoluează. Totuși, adesea ele nu sunt necesare, în sensul că nu apar pentru a

defini un termen inexistent în limbă, ci doar din lenea de a folosi cuvântul potrivit în procesul de traducere. Dintre calcurile inutile amintim:

Forma corectă	Forma calchiată	Observații
Ceremonia de absolvire	Ceremonia de graduar	Dincolo de bucuria că avem mulți studenți în țări de limbă engleză încât am importat cuvântul <i>graduation</i> , acesta este un calc nenecesar.
A eșuat în mod jalnic.	A eșuat în mod patetic.	Până la un punct, folosirea lui <i>patetic</i> cu sensul de „jalnic”, „deplorabil” este de înțeles, el fiind o calchiere glumeață a englezescului <i>pathetic</i> . Totuși, trebuie ținut minte că sensul real al cuvântului este „plin de patos, impresionant”.
Acum puteți distribui poze pe Facebook.	Acum puteți partaja poze pe Facebook.	În limba română, <i>a partaja</i> are sens numai în domeniul juridic sau al telecomunicațiilor.
Mi-am depus dosarul la Facultatea de Inginerie.	Am aplicat (mi-am depus aplicația) la Facultatea de Inginerie.	Cu tot regretul că limba română nu are o exprimare mai succintă pentru „a-și depune dosarul” (în vederea admiterii la o școală, un loc de muncă etc.), calchiere a lui <i>to apply</i> peste <i>a aplica</i> este incorectă.
Un punct în plan este determinat de două coordonate.	Popescu este un fotbalist determinat.	Folosirea lui <i>determinat</i> cu sensul de „hotărât” este greșită, prin contaminare cu englezescul <i>determined</i> .
Iaurt bogat în substanțe nutritive	Iaurt bogat în nutrienți	Cuvântul <i>nutrient</i> nu există în limba română. Există cuvântul <i>nutritiv</i> , dar cu valoare de adjectiv.
Neptun orbitează în jurul Soarelui.	Neptun orbitează Soarele.	Verbul <i>a orbita</i> este <i>intransitiv</i> , deci un corp nu orbitează alt corp, ci în jurul altui corp.
Concentrează-te!	Focusează-te!	În limba română nu există verbul <i>a se focusa</i> .
Un deputat a început să vocifereze în momentul în care...	Un deputat a devenit vocal în momentul în care...	În limba română, <i>vocal</i> are doar sensurile de „care aparține vocii, privitor la voce” și „(muzică) executată cu vocea”.
Auditoriul (public, asistența) s-a ridicat în picioare Spectatorii (suporterii) s-au ridicat în picioare	Audiența s-a ridicat în picioare	În limba română, <i>audiență</i> are sensul de „întrevedere” și alte sensuri, dar nu pe cel de „public”. Folosiți, după caz (concert, meci, prelegere etc.), unul dintre sinonimele enumerate.

EUniAM – Consolidarea Autonomiei Universitare în Moldova

AALBORG UNIVERSITY

Tempus

(Continuare. Început din p.1)

Proiectul EUniAM își propune să opereze unele modificări la legislația cu privire la autonomia universitară și să modernizeze instituțiile de învățământ superior după modelul Uniunii Europene. Obiectivele specifice ale proiectului EUniAM sunt: (1) de a participa la activitatea structurilor guvernamentale permanente, care se ocupă de reforma sistemului de autonomie universitară; (2) de a dezvolta capacitatea de modernizare a instituțiilor de învățământ superior implicate; (3) de a evalua sistemul existent de autonomie universitară din Republica Moldova, luând în considerare principalele constrângeri existente; (4) de a studia și adapta soluțiile și procedurile relevante ale sistemului autonomiei universitare aplicat în instituțiile de învățământ superior ale partenerilor din UE; (5) de a propune proiecte legislative privind autonomia universitară; (6) de a disemina rezultatele proiectului EUniAM și de a asigura gradul de conștientizare a rolului tuturor părților interesate pentru dezvoltarea unui sistem educațional de calitate în Republica Moldova.

Rezultatele majore preconizate în proiectul EUniAM vor fi incluse în viitoarele propuneri legislative privind autonomia academică, autonomia organizatorică, autonomia financiară și autonomia de personal. În scopul obținerii acestor rezultate a fost elaborat un set de acțiuni, între care: (1) elaborarea metodologiei de colectare, analiză și interpretare a datelor colectate; (2) evaluarea autonomiei universitare (instituționale) existente în Republica Moldova pe scara celor patru tipuri de autonomie universitară: academică, organizatorică, financiară, de personal; (3) studierea și adaptarea soluțiilor și procedurilor relevante ale autonomiei universitare aplicate în instituțiile de învățământ superior ale partenerilor de proiect din UE și din întreg spațiul UE; (4) propunerea cadrului autonomiei universitare pentru Moldova; (5) desfășurarea unor audieri publice privind cadrul propus; (6) susținerea feedback-ului părților interesate; (7) propunerea proiectelor legislative privind autonomia universitară.

La realizarea proiectului vor participa 19 parteneri din partea instituțiilor universitare și a altor organizații din țară și din străinătate. **La nivel național:** Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea de Stat din Bălți „Alecru Russo”, Universitatea de Stat din Cahul „B. P. Hașdeu”, Universitatea de Stat din Comrat, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”, Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei, Camera de Industrie și Comerț a RM, Sindicatul Educației și Cercetării, Ministerul Educației al RM, Ministerul Finanțelor al RM, Consiliul Rectoților din Republica Moldova și Consiliul Național al Organizațiilor Studențești din Moldova. **Parteneri la nivel UE:** Universitatea Aalborg, Danemarca, Universitatea „Mykolas Romeris”, Lituania, Institutul Regal de Tehnologie, Suedia, Universitatea din Gloucestershire, Marea Britanie, Universitatea „Ștefan cel Mare”, din Suceava România.

Coordonatorul proiectului EUniAM: dr. **Romeo V. Turcan**, conferențiar universitar în Business Internațional și Antreprenoriat, Universitatea Aalborg, Danemarca. Coordonațor național: prof. **Larisa Bugaian**, prorector, Universitatea Tehnică a Moldovei. Durata: 15.10.2012-14.10.2015. Bugetul total: €1,123,955.39, inclusiv grantul TEMPUS – €1,011,067.89 și co-finanțare – €112,887.50.

Angajamentul permanent și colaborarea fructuoasă între toți partenerii și factorii naționali interesați în proiectul EUniAM sunt extrem de importante. Punctul central rezidă în abordarea holistică a dezvoltării autonomiei universitare, recunoscând că fiecare tip de autonomie universitară este extrem de necesar, iar tratarea separată a acestora nu este suficientă. Participarea activă a părților interesate la audierile publice asupra anumitor rezultate intermediare este indispensabilă pentru succesul general al proiectului EUniAM.

După ceremonia de inaugurare a proiectului, partenerii externi din UE au prezentat rapoarte privitoare la subiectul autonomiei universitare în țările lor. Festivitatea de lansare a Proiectului TEMPUS EUniAM s-a încheiat cu o conferință de presă.

Concurs studențesc internațional

Sub acest generic, în perioada 15-17 noiembrie 2012 Facultatea de Calculatoare, Informatică și Microelectronică a UTM a organizat cea de-a II-a ediție a Concursului studențesc internațional de sisteme robotice mobile EARTH ROVER-2012.

Condițiile competiției au fost exprimate prin formula „3L & 3M”, care reprezintă primele litere ale cuvintelor engleze *Low* și *Maximum* (Mic și Maxim), care la rândul lor indicau două serii a câte trei cerințe: *Low Cost* (cost mic), *Low Mass* (masă mică), *Low Power Consumption* (consum

de putere mică) și *Maximum Efficiency* (eficiență maximă), *Maximum Functionality* (funcționalitate maximă), *Maximum Mobility* (mobilitate maximă).

La concurs au participat 5 echipe studențești – de la Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, România (conducător de echipă: Ștefan-Gheorghe Pentiu, antrenor: Remus Cătălin Prodan); Universitatea Națională „Yuriy Fedkovych”, Cernăuți, Ucraina (conducător: Inna Iakovlieva, antrenor: Ion Grytsku); Universitatea Tehnică de Stat, Vinnița, Ucraina (conducător: Volodymyr Mesyura); UTM-1 (conducător: Marin Podubnii, antrenor: Viorel Carbone) și UTM-2 (condu-

cător: Victor Șonțea, antrenor: Andrei Braganțco).

În cuvintele de salut rostite la deschiderea oficială a concursului, dnii Ion Balmuș, decanul FCIM-UTM, conf. dr., Valerian Dorogan, prorector UTM, prof. univ., dr. hab., reprezentanții companiilor-sponsor: „Hard & Soft”, „Allied Testing”, „StarNet”, „JMD Planet”, „Deeplace”, Asociației Naționale a companiilor private din domeniul TIC, șefii echipelor concurente au subliniat importanța competițiilor roboto-tehnice, acestea stimulând puternic capacitățile creative și inovative ale studenților și profesorilor într-un asemenea domeniu aflat astăzi într-o evoluție de-a dreptul fantastică, cum este electronica, nanotehnologia, informatica, telecomunicațiile, calculatoarele, microelectronica.

Concursul a inclus două etape: prezentarea în formă orală și demonstrarea funcționalității tehnice a roboților. Ideea generală a constat în faptul că roboții de felul celor demonstrați pot acționa în medii nocive, în care omul nu are acces.

Studenții-participanți la concurs au dat dovadă de o ingeniozitate impresionantă. De exemplu, echipa Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava a reușit mai mult decât celelalte: robotul pre nume Cristina poate vorbi cu o persoană prin intermediul unui telefon mobil pe bază de Android. Echipa din Ucraina a prezentat un robot care se poate deplasa ușor și rapid peste orice obstacol, iar studenții moldoveni au prezentat un robot care poate ridica lucruri sau depista obstacole.

Pe bună dreptate, juriul a acordat *Locul I* echipei din Suceava (membrii echipei: Sergiu Grigoriev, Alin Aursulesei, Ștefan Halus), care a obținut Marele Premiu de 4 mii de lei. *Locul II* a fost atribuit echipei UTM-1 de la FCIM (Andrei Raifura, Igor Marta, Dan Ursu), iar *Locul III* a revenit echipei din Cernăuți (Volodymyr Kulish,

Igor Iakovliev, Olexyi Pshenychnyi, Olexandr Ivanchouk). De altfel, s-au prezentat bine și celelalte două echipe: UTM-2 (Bogdan Podlesnii, Radu Potlog, Semion Cobileanschi) și Vinnița (Ivan Murzak, Olexsii Polishchuk, Mariya Ostrovska). Toate cele cinci echipe s-au bucurat de premii și diplome de participare.

Concursul a solicitat și mari eforturi de organizare, în acest sens Comitetul de organizare (președinte: Ion Balmuș, decanul FCIM; coordonator: Victor Ababii, titular la Catedra de Calculatoare FCIM-UTM) fiind demn de cele mai înalte aprecieri.

Balul Bobocilor-2012

Pe 7 noiembrie 2012 a avut loc finala Concursului Balul Bobocilor UTM-2012.

Au participat 10 perechi, câte una de la fiecare facultate. Până la data respectivă au avut loc 5 semifinale la care au participat câte 2 facultăți, în urma cărora s-au ales perechile care să reprezinte facultatea în finală. Echipa Facultății de

Inginerie și Management în Electronică și Telecomunicații (Elena Lupescu și Nicolae Cucoară), în urma celor trei probe de concurs: „Prezentarea”, „Tema de acasă”, „Dans”, a acumulat cel mai mare punctaj și s-a clasat pe *locul I*.

Toți participanții au primit premii din partea organizatorilor și sponsorilor. Perechea câștigătoare s-a ales și cu 50% reducere pentru vacanța la munte, premiu oferit de Comitetul Sindical Studențesc al UTM.

Pe 16 noiembrie 2012, finaliștii UTM au participat la „Balul Bobocilor Interuniversitar 2012”, unde s-au învrednicit de *locul III*.

Pe 7 noiembrie 2012, FCIM a fost gazda celui mai important eveniment de orientare profesională în domeniul IT, organizat de Asociația Națională a Companiilor Private din domeniul TIC, în parteneriat cu Guvernul RM și cu suportul Proiectului USAID CEED II – ICT Career Orientation, ajuns la a III-a ediție.

Reprezentanții ai companiilor de top din Moldova au venit să le ofere studenților de la facultățile cu profil IT repere utile privind direcțiile de carieră pe care le pot urma, sugestia referitoare la oportunitățile de dezvoltare pe care le pot accesa și recomandări valoroase privind acțiunile pe care trebuie să le întreprindă în vederea extinderii șanselor de angajare la absolvire. Studenții au avut posibilitatea să comunice cu potențialii angajatori în cadrul compartimentului de prezentare a companiilor, desfășurat în holul facultății, și să afle de la aceștia care sunt direcțiile și tendințele carierei IT, perspectivele de creștere, oportunitățile pentru stagii și angajare, dar și să cunoască așteptările și rigorile față de sine ca viitori angajați.

Specialiștii de la filiala din Moldova a companiei „Pentalog”, de exemplu, i-au familiarizat pe studenți cu diverse aspecte organizaționale și de producție. De altfel, este o companie bine cunoscută la FCIM, care menține legături de mai mulți ani cu această facultate prin intermediul prof. Liviu Carcea, conf. dr. Compania cu sediul administrativ în Franța are nevoie de cadre de programatori care să lucreze asupra unor softuri la comandă. Este vorba de programe de automatizare a producției care să reducă la minim efortul fizic al angajaților. „Pentalog” produce și softuri pentru efectuarea unor analize foarte fine și complicate, cum ar fi diferențierea mirosurilor într-o firmă de producere a parfumurilor.

Di Liviu Carcea, prezent la întrunire, ne-a spus că pe parcursul anului grupe de studenți efectuează stagii de practică la „Pentalog”, beneficiază de excursii generoase în Franța, dar și la filialele companiei din alte țări, pentru a-și lărgi orizontul.

La sesiunile de orientare în carieră au participat și reprezentanții ai companiilor Endava, Pentalog, Allied Testing, Trimetrica, Microsoft, Red Sky, Moldcell, Simpals, StarNet, DAAC System Integrator, Cedacri International, care angajează sute de absolvenți anual.

ICT Career Orientation a fost găzduit de două instituții de învățământ superior din Chișinău – Universitatea Tehnică a Moldovei (7 noiem-

ICT CAREER ORIENTATION EVENT
Universitatea Tehnică a Moldovei

7 NOIEMBRIE

brie), unde au fost deschise primele specialități de pregătire în domeniul programării din Moldova, ținându-se în principal două facultăți – Facultatea de Calculatoare, Informatică și Microelectronică (FCIM) și Facultatea de Inginerie și Management în Electronică și Telecomunicații (FIMET – fosta FRT). Cea de-a doua instituție a fost Universitatea de Stat din Moldova (8 noiembrie), cuprinzând în special Facultatea de Matematică și Informatică, dar au putut participa și studenți de la alte facultăți, pasionați de tehnologiile informaționale.

La deschiderea evenimentului au rostit mesaje de salut și încurajare dl Ion Bostan, rectorul UTM, dna Dona Școla, viceministru al Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, dna Inga Afanasieva, Ministerul Educației, dl Tudor Darie, consilier al Prim-ministrului RM pe Politici de Tineret și Tehnologii Informaționale, dar și directorii de companii IT, experți, profesori, studenți.

Numărul mare de companii private care și-au delegat reprezentanții la această acțiune denotă interesul sporit al acestora pentru achiziționarea unor specialiști de valoare. Astfel că studenții trebuie să persevereze pe calea cunoștințelor, să stabilească relații pe care să le dezvolte, iar la absolvire să aibă un loc de muncă asigurată. Componenta IT este prezentă în toate specialitățile, fie că este vorba de design, arhitectură sau mecanică. Fără tehnologia informației nici o specialitate nu este suficient de eficientă, a menționat viceministrul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, dna Dona Școla.

Reprezentanții companiilor private din domeniul IT au opinat că sectorul TIC este printre puținele care, în prezent, înregistrează o dinamică pozitivă. Ponderea acestuia în PIB este de 10%. Cunoștințele și creativitatea sunt lucruri apreciate pe piață, care actualmente resimte un deficit de specialiști IT. Din aceste considerente, dar și dat fiind rolul tot mai important al domeniului TIC pentru economia țării, Guvernul a majorat în acest an de studii cu 40% numărul de burse pentru specialitățile IT.

ICT Career Orientation a fost un eveniment dinamic și interactiv, al cărui finalitate a constituit-o orientarea tinerilor spre cunoașterea și valorificarea oportunităților de afirmare și creștere în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicațiilor (TIC).

Construcții noi la UTM

CENTRUL DE EXCELENȚĂ TIC

Gospodăria UTM s-a completat de curând cu două case de locuit a câte 12 nivele date în exploatare în campusul Râșcani, cea de-a treia urmând să fie dată în folosință în săptămânile ce urmează. O surpriză aparte o constituie clădirea originală cu trei nivele și o suprafață totală de 3400 de metri pătrați a Centrului de Exceleență TIC.

Cu ocazia importantului eveniment de orientare profesională în domeniul IT ICT Career Orientation, desfășurat la UTM pe 7 noiembrie, la acest obiectiv a fost organizată și o excursie a reprezentanților companiilor din domeniul IT. Oaspeții au fost impresionați de vastitatea clădirii, buna planificare pe interior și, în special,

de spațiile generoase, de câteva mii de metri pătrați, dedicate integral dotării cu echipament informatic: computere, servere etc.

După excursie, oaspeții s-au întrunit într-o ședință la „masă rotundă” pentru a efectua un schimb de opinii privind exploatarea cât mai rațională a acestui Centru, inclusiv înzestrarea tehnico-materială, relațiile financiare dintre compa-

nii și UTM ca proprietar al Centrului, organizarea instruirii studenților și desfășurarea cercetărilor științifico-tehnice.

Indiscutabil, Centrul de Exceleență TIC din campusul Râșcani al UTM constituie un pas important pe linia modernizării didactice și de cercetare științifică la UTM.

Reuniuni regionale

Întâlnire regională la Chișinău

În perioada 26-29 octombrie 2012, Grupul Local BEST-Chișinău a organizat și găzduit cea de-a treia întâlnire regională a grupurilor locale BEST din zona de Sud-Est a Europei – BEST Regional Meeting, la care au participat reprezentanți din Thessaloniki (Grecia), Sofia (Bulgaria), Brașov și București (România), Istanbul (Turcia), Vinnița și Zaporojie (Ucraina).

nu, absolvenți ai UTM, și Krzysztof Nowak din Polonia. Aceste sesiuni au avut diverse tematici utile pentru membrii organizației, manifestate prin simulări de creare a proiectelor, lucru în echipă și nu în ultimul rând a workshop-urilor pe diferite tematici. De asemenea, s-au purtat discuții și a avut loc un valoros schimb de experiență în ceea ce ține de promovarea organizației, colectarea resurselor financiare, stabilirea relațiilor și

Deoarece organizația europeană BEST include 93 de grupuri locale din 32 de țări, acestea sunt divizate pe regiuni, în funcție de localizarea geografică. Întâlnirile regionale sunt organizate bianual, în cadrul cărora grupurile locale au ocazia să-și împărtășească scopurile, realizările, planurile de viitor, să facă un schimb reciproc de experiență, iar cele mai originale idei își găsesc implementarea în activitatea organizațiilor de nivel local. Pentru membrii noi, abia recrutați în BEST, această întâlnire regională a fost primul eveniment la care ei au avut ocazia să participe, urmărind cum evoluează etapele de pregătire a unui eveniment, cum funcționează organizația la nivel local și internațional și cum ar putea ei să contribuie la dezvoltarea ulterioară a acesteia.

colaborarea cu diverse companii, cooperarea regională, relațiile cu universitatea și cursurile sezoniere BEST.

Nelipsit de la eveniment a fost și tradiționalul *International Evening*, unde toate grupurile locale și-au prezentat cultura, tradițiile și bucatele naționale, încununând astfel schimbul cultural dintre participanți – unul dintre scopurile întâlnirii regionale.

Grupul organizator BEST Chișinău a depus un efort considerabil pentru ca evenimentul să se desfășoare la cel mai înalt nivel. Spiritul de echipă și simțul responsabilității al fiecărui membru implicat au fost remunerate cu aprecieri pozitive din partea participanților, care au promis să revină la Chișinău cu următoarea ocazie. Participanții au reușit să descopere împreună idei noi, strategii, prieteni, motivare, dorința de a schimba ceva, valori pe care urmează să le mențină în cadrul organizației și să le promoveze în continuare.

Atât la etapa de organizare, cât și pe parcursul desfășurării evenimentului, ne-am bucurat de susținerea *Universității Tehnice din Moldova*, a companiilor *Coca Cola Hellenic*, *Efes Vitanta*, *Aqua Market*, *RedBull*, a bazei de odihnă *Camping*, a programului *Youth in*

grupul local din care fac parte.

La sesiunile de training, studenții au fost repartizați conform intereselor lor în cadrul organizației și departamentului în care activează. Cei care fac parte din conducerea grupurilor locale au participat la o sesiune de discuții și prezentări de rapoarte privind activitatea grupului local pe care îl conduc. Membrii noi au participat la o sesiune specială, în cadrul căreia au aflat despre oportunitățile pe care le oferă BEST la nivel internațional. De asemenea, s-a efectuat un schimb de opinii despre motivele care i-au determinat să vină în BEST și ce ar dori ei să facă în cadrul organizației.

Action, a Agenției Turismului din Moldova și a tipografeiei *Priapos*. Le mulțumim mult și sperăm să colaborăm și pe viitor!

Grupul Local BEST Chișinău activează în cadrul UTM din februarie 2007, având ca scop promovarea valorilor și a culturii europene printre studenți. Noi susținem interacțiunea continuă între studenții UTM și cei din alte universități cu profil tehnic din Europa prin organizarea diverselor evenimente, dintre care și întâlnirea regională din acest an.

Pentru a urmări evenimentele BEST Chișinău, a fi în pas cu noutățile și a te încadra în echipa noastră, vizitează <http://best-chisinau.org/>

Ina MOROȘANU, studentă, gr. DTP-101, FIU, UTM

Toți studenții au avut posibilitatea să participe la sesiuni de training prezentate de către **Vladimir Bulgaru** și **Victor Bujoreau**

Sub acest generic, pe 25-26 octombrie 2012, la FCIM a avut loc seminarul regional cu participarea a cca 140 de profesori de la universități tehnice și medicale, specialiști în domeniul ingineriei biomedicale din Belgia, Elveția, România, Ucraina, de la Ministerul Sănătății, AȘM, întreprinderile medico-sanitare publice și private. Seminarul a fost patronat de UTM, Societatea de Inginerie Biomedicală din Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (care și-a asumat cheltuielile financiare pentru organizarea seminarului). Moderatori: dl Victor Șontea, prof. univ., dr., șeful Catedrei „Microelectronică și Inginerie Biomedicală”, FCIM, dnii Reinhold Werlein și Claudio Zaagg, Centrul Elvețian de Sănătate Internațională, Geneva, Elveția.

„Managementul Tehnologiilor Medicale”

Dirjecția didactică și științifică privind ingineria biomedicală și managementul respectiv în RM este nouă – 4 ani, ceea ce justifică și explică necesitatea unui asemenea seminar cu participarea specialiștilor din țările europene, unde în acest domeniu s-au acumulat cunoștințe și practică de mai mulți ani.

O componentă esențială a asigurării calității vieții în societățile moderne este asistența medicală accesibilă și performantă, iar progresul medicinei, asigurarea unui nivel corespunzător al actului medical sunt condiționate în prezent de utilizarea echipamentelor și tehnicilor moderne pe care ingineria și științele exacte le pot pune la dispoziție. Rezultă că diversele dispozitive/aparate existente în instituțiile curative pot fi exploatate și întreținute corect doar pe baza unor cunoștințe bivalente – medicale și ingineresti. De aici și noua noțiune tehnologiilor medicale, necesitatea de a pregăti noi cadre de ingineri cu determinativul *biomedical* și noua specialitate aflată la joncțiunea medicinei cu tehnica – *Ingineria Sistemelor Biomedicale*.

Un asemenea seminar s-a organizat pentru prima dată în RM, având scopul de a sensibiliza comunitatea medicală despre necesitatea unui management adecvat al tehnologiilor medicale în întregul sistem public și privat de ocrotire a sănătății din țara noastră.

Seminarul a analizat diferitele politici de dezvoltare a managementului tehnologiilor medicale în România (raportor – dl Dan Zaharia, Universitatea de Medicină și Farmacie „G. T. Popa” din Iași), în Belgia (raportor – dl Stanny Britting, inginer biomedical), în Moldova (raportori – dnii Victor Șontea, Reinhold Werlein), a examinat situația existentă în învățământul ingineresc biomedical în România și RM, prin comparație stabilindu-se noi posibilități de dezvoltare a domeniului, și a abordat tematica inovațiilor și tendințelor în ingineria biomedicală.

În RM funcționează deja de doi ani, în cadrul Proiectului moldo-elvețian „Modernizarea sistemului perinatal din Moldova”, centrul-pilot pentru managementul tehnologiilor medicale – la Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul de Cercetări Științifice în domeniul Ocrotirii Sănătății Mamei și Copilului și la IMSP Centrul Național Științifico-practic de Medicină Urgentă. Dnii Corneliu Păslari și Gheorghe Gorceag, responsabili la centrele respective, au relatat la seminar despre experiența

– 50 de absolvenți, care cunosc ambele aspecte necesare în cazul dat: ingineria și medicina.

Printre scopurile principale ale politicilor publice din domeniul sănătății se află și garantarea calității actului medical prin tehnologii performante. Orice act medical este realizat cu implicarea dispozitivelor medicale, de calitate și eficiența cărora depinde rezultatul final – sănătatea beneficiarului de servicii medicale. Despre necesitatea ameliorării politicilor în domeniu s-a sesizat și Parlamentul RM, care a adoptat recent *Legea cu privire la dispozitivele medicale*, care va intra în vigoare din ianuarie 2013. În context vom aminti și faptul că fosta Agenție a Medicamentului acum se numește adecvat noilor cerințe – Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Biomedicale.

Conștiința socială este tot mai activă în ceea ce privește dezvoltarea aspectului ingineresc biomedical acut necesar spitalelor și policlinicilor noastre, încât s-a format

și o Asociație denumită „Societatea de Inginerie Biomedicală din Moldova”, care funcționează deja al treilea an și întrunește cca 130 de persoane.

În procesul de instruire a viitorilor ingineri biomedicali actualmente conlucrează cu succes ambele instituții didactice din RM – UTM și USMF „N. Testemițanu”, precum și centrele-pilot de la ICȘDOSMC și CNȘPMU. Un mare ajutor în acest sens îl acordă Moldovei și Centrul Elvețian de Sănătate Internațională, Geneva, Elveția.

Pe linia pregătirii cadrelor de ingineri biomedicali UTM și USMF colaborează fructuos cu Institutul Politehnic din Kiev, Ucraina; Școala Medicală Hannover, Germania; Universitatea din Bristol, Marea Britanie; Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași și Universitatea „POLITEHNICA” din București, România; Alianța Europeană pentru Inginerie și Știință Medicală și Biologică.

În finalul ședințelor sale, Seminarul regional a propus: promovarea profesiei de inginer biomedical în sistemul de sănătate național în raport cu cerințele și standardele de calitate ale actului medical egalând rolul inginerului cu a medicului în sistemul ocrotirii sănătății; elaborarea unor politici adecvate normelor Uniunii Europene, privind desfășurarea activităților în domeniul managementului tehnologiilor medicale, standardele în domeniu; elaborarea regulamentului de perfecționare continuă, obligatorie pentru specialiștii care activează în domeniu, inclusiv și pentru specialiștii ce activează în domeniul comercializării și punerii în funcțiune a dispozitivelor medicale; implicarea asociației „Societatea de Inginerie Biomedicală din Moldova” în elaborarea de studii, strategii și direcții generale de acțiune și adoptarea de măsuri concrete pentru sprijinirea dezvoltării ingineriei biomedicale (inginerie clinică și bioinginerie) și a tehnologiilor biomedicale.

acumulată în aceste centre-pilot. Cele două centre sunt gestionate în comun de Catedra „Microelectronică și Inginerie Biomedicală” și instituțiile medicale respective și servesc ca bază de cercetări și instruire pentru UTM.

Până în prezent catedra respectivă a pregătit trei proiecte la specialitatea „Ingineria Sistemelor Biomedicale”

FIU OPTIMIZAREA TEHNOLOGICĂ A FABRICAȚIEI AMBALAJELOR PRODUSELOR FARMACEUTICE PENTRU PERSOANELE CU DEFICIENȚE DE VEDERE

Preocuparea pentru respectarea drepturilor persoanelor cu deficiențe de vedere a determinat-o pe studenta **Ana Vasileenco**, gr. DTP-072 („Design și Tehnologii Poligrafice”) să abordeze în cercetarea sa științifică posibilitatea optimizării tehnologice a fabricației ambalajelor produselor farmaceutice, utilizând alfabetul Braille. Conform standardelor europene, toate produsele farmaceutice de pe piață, pe lângă informația prezentată în mod tradițional, trebuie să o conțină și pe cea reprodușă prin alfabetul Braille, în special denumirea preparatului, indicațiile, modul și formele de administrare.

Pornind de la aceste obiective, competițioarea și-a propus identificarea unor soluții ce nu ar afecta creșterea costurilor produselor în urma re-

producerii informației prin alfabetul Braille, asigurând accesul persoanelor cu deficiențe de vedere la informația despre produsele respective.

Conform statisticilor Centrului Național de Management în Sănătate, în RM incidența totală a bolilor de ochi și a derivatelor acestora constituie cca 94,4 cazuri la 10 mii locuitori (inclusiv 81,6 cazuri la adulți și 140,2 – la copiii cu vârsta de până la 17 ani).

În vederea constituirii unei imagini de ansamblu a situației de pe piața autohtonă a produselor farmaceutice, autoarea a efectuat un studiu, prin

care a constatat că 35% din persoane achiziționează și administrează medicamente în mod permanent, 37% – în caz de necesitate, iar 28% evită să utilizeze medicamente. 79% din respondenți sunt foarte atenți la informațiile de pe ambalaj, considerându-le foarte importante și necesare. Identificând așteptările utilizatorilor, autoarea s-a concentrat pe conceperea estetică a produsului (vezi imaginea alăturată), soluționarea constructivă și tehnologică, evaluarea economică a proiectului.

Soluția economicității ambalajului propusă de studentă vizează dotarea sistemelor de fălțuire-înclieire Heidelberg ECO 105-1 cu modulul Alba Braille, care permite reproducerea informației despre conținutul preparatelor medicamentose cu finisarea ulterioară în aceeași linie de fabricație. Aceasta asigură o economicitate de cca 19% față de utilizarea tehnologiei tradiționale de imprimare cu

utilizarea alfabetului Braille prin timbru sec.

Studenta a realizat cu succes obiectivele propuse, elaborând un nou concept estetic și tehnologic, care a permis, pe lângă asigurarea conformității estetice, și integrarea informației produse prin sistemul Braille, respectând astfel implementarea prevederilor europene în RM privind integrarea în societate și respectarea drepturilor persoanelor cu deficiențe de vedere. Lucrarea a fost apreciată de către reprezentanții unităților economice de profil.

În cercetările lor studenții noștri abordează tematici de mare actualitate pentru RM, oferind elaborări conforme tendințelor estetice, constructive, tehnologice și ale tehnologiilor informaționale. Producătorii autohtoni se arată foarte interesați de elaborările specialiștilor pregătiți la FIU-UTM, mulți dintre ei fiind angajați la unitățile economice de profil imediat după absolvirea facultății.

Viorica SCOBIOALĂ, șef Catedră Design și Tehnologii Poligrafice, FIU

(Continuare. Început din p.1)

Caracterizarea facultăților UPB a început cu cea de **Inginerie Electrică (FIE)**, având o tradiție de peste 90 de ani. Are trei câmpuri majore de dezvoltare academică și de cercetare: inginerie electrică; inginerie și managementul industrial; științe inginerești aplicate.

Facultatea de Energetică (FE). La fel cu tradiții și mare prestigiu în România. Domenii principale: ingineria energetică (în forma clasică); aplicarea științelor inginerești; inginerie industrială și management; ingineria mediului.

Facultatea de Automatică și Calculatoare (FAC). Foarte căutată de studenți, avându-se în vedere, mai nou, explozia IT și faptul că un loc de muncă bine plătit este mai ușor de găsit. Are 2 domenii principale: automatizarea sistemelor inginerești; calculatoare și tehnologii informaționale.

Facultatea de Electronică, Telecomunicații și Tehnologia Informației (FETTI). Are trei câmpuri majore: inginerie electronică și telecomunicații; tehnologia informației și calculatoare (aspectul Hardware); management în inginerie.

Facultatea de Mecanică și Mecatronica (FMM). O facultate cu tradiții, născută în 1921. Are patru domenii: inginerie mecanică; științe inginerești aplicate; mecatronică și robotică; inginerie industrială.

Facultatea de Inginerie și Management în Sistemele Tehnologice (FIMST). Activează de o jumătate de secol. Câmpurile majore de studii: inginerie industrială și de asemenea mecanică și mecatronică, fiind o facultate înrudită cu precedenta.

Facultatea de Ingineria Sistemelor Biotehnice (FISB). A împlinit de curând un semicentener de existență, numindu-se inițial Facultatea de Mecanică Agricolă. Domenii majore de studii: ingineria mecanică; ingineria mediului; ingineria alimentară.

Facultatea de Transporturi (FT). Tradiții solide și aici, ale căror baze s-au pus încă în 1948. Are trei câmpuri majore: ingineria transportului; ingineria mecanică; ingineria electronică și telecomunicații, orientată în special pentru telecomenzi feroviare (CFR – Căile Ferate Române).

Facultatea de Inginerie Aerospațială (FIA). Funcționează din 1928, cu tradiții formate de-a lungul a peste opt decenii. Se orientează spre Sisteme de Propulsie, Echipamente și Instrumente de Bord; construcții de aeronave.

Facultatea de Știința Materialelor (FȘM). La fel cu tradiții bogate, numindu-se inițial Facultatea de Metalurgie. Acum se orientează, între altele, spre materiale aplicate în medicină, foarte căutate și la nivelurile cercetare și didactic.

Facultatea de Chimie și Știința Materialelor (FCȘM). De asemenea, cu tradiții frumoase,

dezvoltată acum cu precădere spre nanomateriale și spre industria componentelor integrate.

Facultatea de Inginerie în Limbi Străine (FILS). A apărut după 1989, când s-a deschis colaborarea intensă cu universitățile din Europa. S-a mers pe trei direcții de pregătire: în engleză, franceză, germană. Aceste direcții s-au dezvoltat în parteneriat cu universități din Anglia, Franța, Germania. Evident, cursurile se fac în limbile respective. Facultatea atrage mulți tineri și din țări străine.

Facultatea de Științe Aplicate (FȘA). Face

liantă dintre inginerie, matematică și fizică. Are o componentă teoretică foarte pregnantă.

Facultatea de Inginerie Medicală (FIM). E foarte tânără – se află la al doilea an de existență. Este interdisciplinară: predau profesori de la Medicină, Electronică, știința materialelor și de la Calculatoare (aspectul Software).

Facultatea de Antreprenoriat și Managementul Afacerilor Inginerești (FAMAI). Pregătește specialiști în domeniul administrării companiilor inginerești.

În cadrul facultăților există departamente – denumirea nouă a vechilor denumiri de catedre, fără însă a exista și o schimbare de conținut. La facultăți activează și așa numitele Centre de cercetare, care pot cumula cercetători de la diverse departamente/catedre, dacă tema o cere.

DI **Dumitru Popescu**, profesor la Facultatea de Automatică și Calculatoare, UPB, a subliniat scopul vizitei de lucru la UTM: Reluarea și consolidarea colaborării UPB – UTM în planul învățământului

VIZITĂ DE LUCRU

București-Chișinău

și cercetării între cele două universități, în special între FAC și FCIM.

DI **Gheorghe Popescu**, profesor la Facultatea de Mecanică și Mecatronica, a spus că dorește să deschidem cât mai larg porțile colaborării între facultatea pe care o reprezintă și facultățile echivalente de la UTM. La FMM (UPB) anul acesta au fost înmatriculați 7 studenți din R. Moldova, iar la cursurile superioare învață alții 7, toți foarte buni. Pe viitor numărul acestora ar trebui să crească, noi cu dragă inimă îi vom primi.

DI **Alexandru Marin**, profesor la UPB, se ocupă de zona management, cercetare, transfer tehnologic și inovare, consideră foarte oportună colaborarea cu UTM, mai ales și pentru faptul că de la 1 ianuarie 2013 UTM va fi eligibilă în cadrul programelor europene cu finanțare din partea UE. D-sa a făcut o prezentare detaliată a viziunii României pe cercetarea aplicativă, cu trecere la noul program de finanțare europeană „Orizont 2014-2020”, sugerându-se ca UTM să adere la programe europene tip EURECA și programe bilaterale cu fonduri norvegiene etc.

Delegația profesorală de la UPB a fost însoțită de reprezentanții ai Companiei „ASTI – Siemens partner”, care produce echipamente didactice de sisteme inginerești și de cercetare. O expoziție a acestor echipamente a fost demonstrată pentru cadrele didactice și studenți.

Delegația UPB a adus în dar pentru UTM un important set de manuale privind diferite domenii inginerești.

De partea sa, DI **Ion Bostan** a oferit delegației UPB un set de volume „Transmisii precesionale” – o cercetare inginerească fundamentală, cu răsunet internațional, efectuată pe parcursul multor ani la UTM.

Pe parcursul discuțiilor a venit de la Iași DI **Neculai Eugen Seghedin**, protector responsabil cu

activitatea didactică la Universitatea Tehnică „Gh. Asachi”. Fiind informat despre vizita de lucru a delegației UPB, D-sa a dorit să facă un „salt” până la Chișinău și să expună o prezentare a universității ieșene în același scop al cunoașterii reciproce mai detaliate pentru viitoarele colaborări.

În finalul întâlnirii, DI **Dumitru Popescu**, profesor la UPB, a găsit

necesar să descifreze Acordul de colaborare dintre UPB și UTM, semnat în martie 2012 privind inițial colaborarea dintre Facultatea de Automatică și Calculatoare (UPB) și Facultatea de Calculatoare, Informatică și Microelectronică (UTM). Acum clauzele acordului se extind asupra tuturor facultăților de la cele două universități. Obiectivul ar fi: promovarea cooperării pe linia învățământului și cercetării în beneficiul educației, a pregătirii specialiștilor și dezvoltării cercetării academice.

Profesorul bucureștean a mai spus că UPB va pune la dispoziția UTM cursuri electronice pentru toate disciplinele, dorindu-și chiar un schimb de cursuri în format electronic. Delegația UPB a adus și o licență procurată mai demult în Franța pentru subiectul „Proiectarea asistată de calculator a sistemelor numerice pentru control și conducere”, precum și o platformă fizică pentru intere didactic și de cercetare, pe care se dezvoltă multe sisteme numerice complicate.

Prof. Popescu a informat colegii de la UTM asupra unei liste de conferințe internaționale și școli de vară care se vor organiza în România în 2013, cu invitația profesorilor, studenților, masteranzilor, doctoranzilor și de la UTM.

Și la Facultatea de Automatică și Calculatoare bucureșteană există câteva zeci de studenți veniți de la UTM. Sunt studenți buni, a spus profesorul, se înscriu perfect în peisajul academic de la București. La ciclul Masterat de la FAC predau și profesori din străinătate, dar ar fi bineveniți și profesorii de la UTM.

Spre finalul vizitei de lucru a venit și un mesaj din partea dlui **Florin Ionescu**, profesor din Germania, care din motive de sănătate nu a putut participa la întrunire, după cum era planificat, pentru a creiona perspectivele de colaborare în parteneriatul Ge-Ro-MD. Dar parteneriatul rămâne în vigoare, menționându-se în special proiectul „O platformă de cercetări în domeniul turbinelor eoliene dotate cu aparatură de nouă generație”. Un al doilea proiect ține de domeniul mecatronică care să fie completat și cu partea controlului automat. Au fost indicate și proiecte în parteneriat cu o agenție germană de cercetare, finanțate de Fundația Humboldt.

Vizita de lucru a delegației UPB la UTM s-a dovedit a fi foarte fructuoasă.

Simpozionul științific al inginerilor români de pretutindeni

SINGRO-2012, ediția a X-a

O nouă viziune asupra profesiei de inginer

Secțiunea plenară a **SINGRO 2012** a fost deschisă de dr. ing. **Mihai Mihăiță**, președinte AGIR, președinte interimar al Academiei de Științe Tehnice din România. În discursul „*Mobilitatea, o mare provocare profesională*” autorul a abordat dificultățile provocate de fenomenul globalizării și dezvoltării durabile la nivel local, național și global, menționând: inginerii trebuie să aibă o nouă viziune asupra profesiei, întrucât mobilitatea conduce la evidențierea competențelor reale ale fiecăruia. Aceasta vizează necesitatea învățământului permanent pe lângă cel formativ inițial și întărește legătura dintre învățământ și cercetare.

Diversele aspecte ale sistemului educațional românesc, în special ale învățământului superior tehnic-ingineresc, au fost analizate și în lucrarea prezentată de prof. univ. dr. ing. **Mircea Bejan**, elaborată împreună cu trei doctoranzi (**Ioan Vidican**, **Ioan Aurel Chereches**, **Daniel Gheorghe Lakatos**) de la UT Cluj-Napoca pe tema „*Învățământul românesc, încotro?*”.

Subiectul a fost oglindit și în lucrarea „*Dezvoltarea învățământului ingineresc în RM*” (autori – prof. dr. ing. **Alexandru Marin**, prof. dr. ing. **Valentin Guțu**, conf. dr. ing. **Tudor Alcaz**, UTM), care conține informații despre istoria (modernă) a învățământului ingineresc din RM, situația actuală și perspectivele acestuia în condițiile crizei economice mondiale.

Secțiunea Educație I-a avut moderator pe prof. dr. ing. **Gheorghe Manolea**, Centrul de Inovare și Transfer Tehnologic al Universității Craiova, un mare prieten și DHC al UTM. Tematica abordată s-a referit la particularitățile formării inginerilor în variate domenii (construcții, arhitectură, inginerie electrică, instalații hidraulice și pneumatice, bio-inginerie, biomedicină, inginerie chimică, energii regenerabile), practici în educația inginerilor și elevilor din liceele cu profil tehnic (metode de învățare bazate pe soluții interactive, modalități de stimulare a competiției), instrumente utilizate în educația inginerilor (platforme e-Learning, formare continuă).

Prezentările și dezbaterile au conturat câteva idei-forță. Pentru formarea unei culturi naționale solide în domeniul protecției proprietății industriale sunt necesare o politică și o strategie națională

promovate de ministerul de resort. Asociațiile profesionale au rolul de a menține cultura educației permanente. Matematizarea cursurilor trebuie să țină seama de auditoriu și scopul pentru care acesta este format. Pentru ca procesul de educație să fie eficient, este important ca și studentul să știe ce vrea, unde dorește să ajungă și care sunt obiectivele formative asumate. Pe de altă parte, pentru ca procesul de formare să fie eficient, formatorul are datoria de a selecta informații utile. Inginerul care urmează o carieră didactică trebuie să aibă și o pregătire pedagogică adecvată. Practiciile studenților trebuie să i se imprime un caracter activ – practicantul să participe la procesul de producție/fabricare/proiectare. Educația inginerilor se cere astfel orientată, încât ei să nu devină simpli creatori de obiecte, ci arhitecți ai unor produse funcționale, încadrate armonios în mediu.

Formarea inginerului este un proces continuu, care cuprinde două elemente esențiale: *formarea inițială* – care asigură dobândirea competențelor și a certificărilor oficiale necesare desfășurării meseriei alese și *formarea continuă* – care este o cale de îmbogățire a cunoștințelor teoretice și practice în domeniul în care inginerul activează.

Viziune sistemică, soluții structurale

Cea de-a doua secțiune I-a avut ca moderator pe prof. univ. em. dr. ing. **Mircea Bejan**, de la UT Cluj-Napoca. Tematica lucrărilor a acoperit o paletă largă din domeniile ingineriei. În toate aspectele tratate, criteriul eficienței a reprezentat o trăsătură distinctă, efortul creativ urmărind atingerea unor parametri superiori într-o triplă ipostază: economică, socială, ecologică. Liantul I-a constituit tehnica avansată, ca sursă și domeniu de aplicare a rezultatelor cercetării științifice. Noțiunile randament, fiabilitate, flexibilitate au revenit des în expuneri și dezbateri.

Cea mai mare importanță o prezintă contribuțiile autorilor la soluționarea unor probleme specifice. Bunăoară, în temele referitoare la energie accentul s-a pus pe utilizarea surselor neconvenționale. Se cer menționate și noile tehnologii, noile echipamente electrice folosite în diverse domenii, inclusiv în medicină, abordarea modernă a modalităților de producere eficientă a biodieselului. Un interes aparte a generat prezentarea unor rezultate deosebite în construcția roboților industriali, determinarea caracteristicilor acestora constituind o

premisă favorabilă pentru creșterea productivității muncii. Precizia de poziționare, viteza de deplasare, preluarea sarcinii în condiții dinamice au constituit elemente-cheie pentru construcția unor roboți de înalt randament, inclusiv în medii nocive pentru om. Importante au fost și lucrările vizând diversele tipuri de transport, creșterea siguranței în exploatare, reducerea consumurilor.

S-au adus contribuții importante la clarificarea unor teme de interes major, într-o largă viziune sistemică și strategică. Privirea spre viitor din perspectiva creației tehnico-științifice actuale a permis și identificarea unor punți între tematica primei sesiuni și celei de-a doua. Folosirea realității virtuale în procesul de formare și perfecționare profesională a inginerilor a deschis noi orizonturi în ceea ce privește adaptarea procesului de învățământ la exigentele societății cunoașterii.

Ion SOBOR, conf. dr. ing. UTM

Regret că particip abia acum, pentru prima dată, la acest simpozion. Pentru noi, cei din RM, AGIR reprezintă mai mult decât o organizație a inginerilor. Ne leagă extrem de multe: istoria, profesia. Avem un trecut comun,

care ne inspiră în ceea ce întreprindem în prezent și ce vom face în viitor. Vă asigur: apreciem ajutorul fraților din România, la loc de seamă situându-se sutele de studenți, doctoranzi care au acces la cartea inginerească românească. Zeci de profesori din România susțin cursuri la noi, pregătind studenți, masteranzi, doctoranzi. Studenții noștri sunt încântați de prelegerile profesorilor din România. În conștință cu acest ajutor se află și inițiativa AGIR privind organizarea Simpoziunilor științifice ale inginerilor români de pretutindeni. Sunt convins: rezultatele ediției a X-a a SINGRO vor contribui la buna pregătire a inginerilor, la creșterea contribuției lor acolo unde ei trăiesc și lucrează, la progresul științei și tehnicii.

Valentin GUȚU, prof. dr. ing. UTM

Începând din 1996, cu o singură excepție, am participat la toate edițiile simpozionului. Prin urmare, considerațiile mele referitoare la această manifestare se bazează pe propria experiență. De fiecare dată, tematica a fost extrem de interesantă: ca nivel științific și ca metodologie de abordare. To-

tu este subordonat unui proces în care suntem direct implicați: edificarea societății cunoașterii. De-a lungul anilor, s-au examinat numeroase teme care ne-au permis să înaintăm în edificarea acestei societăți. Tema Educație și Inginerie a SINGRO-2012 a contribuit la stimularea inițiativelor care dau mai multă substanță profesiei noastre de inginer. Totodată, doresc să subliniez importanța relațiilor interumane care definesc întâlnirile noastre, întărind prietenii, cunoaștem colegi noi, extindem arealul ingineresc și didactic, ceea ce ne ajută să îmbunătățim procedeul de formare a viitorilor ingineri la nivelul cerințelor actuale.

Alexandru MARIN, prof. dr. ing. UTM

Noi, participanții din RM, apreciem tematica ediției din acest an, educația și ingineria fiind două noțiuni interdependente. Țin să remarc meritul deosebit al dlui președinte AGIR Mihai Mihăiță

pentru organizarea acestor simpoziune. Participarea mea la majoritatea edițiilor anterioare mă convinge că AGIR este un puternic factor propulsor al gândirii creatoare inginerești. Am prezentat, împreună cu alți doi colegi, un referat despre dezvoltarea învățământului ingineresc din RM care, peste doi ani, împlinesc o jumătate de secol. La UTM sunt pregătiți anual cca 3000 de ingineri. Rezultatele noastre sunt indisolubil legate de sprijinul primit din partea universităților din România, cu manuale și cadre didactice, care sunt foarte des invitate la noi și susțin cursuri dificile pe teme în care noi nu avem specialiști. Necesitatea acoperirii cursurilor cu manuale este accentuată de faptul că până la 1990 predarea cursurilor s-a făcut în limba rusă. În încheiere, țin să subliniez propunerea pe care am făcut-o în plenul simpozionului: următoarea ediție a SINGRO s-a desfășura la Chișinău.

După „Univers Ingineresc”, nr. 19/2012

Sport

La una dintre ședințele sale anterioare, Senatul UTM a examinat chestiunea privind predarea orelor de educație fizică și organizarea activităților sportive extracurriculare. În hotărârea adoptată pe baza raportului prezentat de dl Anatolie Popușoi, șef Catedră Educație Fizică, doctor în științe pedagogice, antrenor emerit al RM, accentul principal s-a pus pe necesitatea unei Strategii de dezvoltare a educației fizice și sportului la UTM, elaborarea căreia a fost pusă în sarcina Catedrei Educație Fizică. A fost stabilit și un termen concret: până la finele anului 2012.

Catedra de Educație Fizică este o subdiviziune didactică generală, care asigură procesul didactic la disciplina de studii „Educația fizică” pentru studenții a. I și organizează activități sportive în afara orelor de curs pentru studenții tuturor formelor de învățământ, precum și pentru colaboratorii UTM.

În scopul promovării educației fizice și sportului la UTM, menținerii și fortificării sănătății studenților și colaboratorilor, îmbunătățirii performanțelor sportivilor utemiști la competițiile naționale și internaționale, formării unei imagini pozitive a UTM peste hotare, în anul 2008, prin ordinul nr.8-r din 2 februarie, a fost constituit Consiliul Coordonator de Dezvoltare a Educației Fizice și Sportului (CCDEFS). Consiliul a elaborat și aprobat o serie de acte: Regulamentul Campionatelor UTM între facultăți; Regulamentul Campionatelor UTM pentru cadre-

și premiați la diferite Campionate, Cupe Mondiale și Europene. Alți 18 studenți au fost nominalizați la o serie de competiții sportive mondiale și europene. Studenta **Marina Zgurscaia**, a. I, FIU, a participat la Jocurile Olimpice de vară-2012, desfășurate în capitala Angliei, or. Londra, la proba de tir (pistol cu aer comprimat), clasându-se pe locul 29 printre 48 de participanți.

În perioada anilor 2009-2012 s-a dat în exploatare după o reconstrucție capitală sala sportivă din campusul Botanica;

A fost instalat sistemul de încălzire centralizată în sala sportivă a Centrului de Agreement și Sport din str. Studenților, 3/8, fiind schimbate și geamurile la ferestre, instalată plasa de protecție a acestora, au fost montate 4 panouri de baschet și stâlpii pentru instalarea plasei de volei și cea de badminton în sala sportivă de pe str. Florilor, 4.

Totodată, în activitatea catedrei au fost

Educația fizică și sportul la UTM

le didactice și colaboratori; Regulamentul Campionatelor între locatarii căminelor studențești; Regulamentul privind decernarea premiului Senatului „Cel mai bun student-sportiv”; Nomenclatorul cuantumului plăților la lucrările și serviciile sportive prestate de UTM; înregistrarea la Ministerul Justiției al RM a Asociației Obștești Clubul Sportiv „POLITEH”; Planul de acțiuni privind desfășurarea sărbătorii „Constelația Sportului UTM”.

Procesul de instruire la educația fizică este organizat conform Planului-cadru pentru ciclul I (studii superioare de licență) pus în aplicare prin ordinul nr. 202 din 01.07.2005 de Ministerul Educației.

Pentru obținerea calificativului „admis” la susținerea colocviului, catedra a simplificat cerințele de evaluare a calităților motri-

depistate anumite lacune. Nu toți profesorii folosesc metode noi, avansate în organizarea lecțiilor de educație fizică, iar antrenorii nu utilizează tehnologii noi în procesul de antrenament și evoluare la competiții. Există rezerve la conținutul și publicarea lucrărilor metodico-științifice. S-a majorat numărul studenților eliberați de la orele de educație fizică. Din anul 2009 nu s-a procurat centralizat echipament și inventar sportiv pentru asigurarea calitativă a procesului didactic, antrenamente și competiții. Majoritatea facultăților nu dispun de echipament sportiv pentru competiții sau acesta este învechit. Facultățile nu se implică activ la formarea echipelor și delegarea acestora la competiții. În perioada 2008-2012 statele de personal ale catedrei s-au redus cu 15.8 unități. În anii 2008-2012 nu a fost angajat

ce de bază (viteza, forța, rezistența, îndemânarea, suplețea).

Catedra desfășoară anual campionatele UTM la 13 probe de sport între facultăți, la care participă peste 1200 de studenți, și la 7 probe de sport pentru colaboratori, la care participă aproximativ 160-180 de persoane.

Anual la UTM se deschid peste 30 de grupe sportive, în cadrul cărora în afara orelor de curs își perfecționează măiestria sportivă 500-600 de studenți. Echipele UTM participă cu succes la Universiadele Republicane între instituțiile de învățământ superior, din anul 2009 clasându-se în topul general pe echipe nu mai jos de poziția a III-a. Anual 6-8 echipe formate din studenții UTM participă cu succes la Campionatele RM la diferite jocuri sportive.

Pe parcursul anilor 2008-2012 studenții utemiști au obținut 15 titluri de campioni

niciun tânăr specialist.

În contextul celorlalte expuse Senatul a hotărât ca decanii facultăților, în fiecare an, începând cu 1 septembrie, vor deschide grupe speciale în funcție de numărul de studenți care dispun de certificate medicale. În anul de studii 2012-2013 decanii vor programa mijloace financiare pentru a asigura echipele facultăților cu echipament sportiv pentru competiții. Direcția finanțe și evidență contabilă, secția planificare și finanțe, de comun acord cu Catedra educație fizică, vor programa mijloace financiare pentru anul de studii 2012-2013 în scopul procurării centralizate a inventarului sportiv pentru asigurarea procesului didactic și procurarea echipamentului de concurs pentru echipele UTM care participă la competiții de nivel național.

Aniversări

Cine nu o cunoaște pe simpatica Doamna **Lucia Untilă** din anticamera rectorului UTM? De aproape 20 de ani ea ne salută cu amabilitate și un zâmbet cuceritor, găsind pentru fiecare bunăvoință de a ne asculta, a stabili audiențele necesare și a ne îndruma dacă o cere cazul.

Universitatea Tehnică i-a devenit o a doua casă. Descendentă a unei familii de învățători, în care științele exacte erau la loc de cinste, a ales să-și continue studiile mai întâi la Tehnicumul Financiar-Economic din Chișinău (1978-1982), actualmente Colegiul Financiar-Bancar, după care a urmat Facultatea de Electrofizică a Institutului Politehnic din Chișinău (1988-1993), astăzi Facultatea de Calculatoare, Informatică și Microelectronică a UTM.

Chiar dacă la un moment dat a avut viziunea unei altfel de cariere decât cea de inginer, fosta discipolă a UTM a decis să-și lege destinul de Alma Mater, îmbrățișând o meserie nu mai puțin importantă, care presupune un talent deosebit de a comunica cu cei din jur și a răspândi sentimente pozitive și bună

Lucia Untilă - 50

dispoziție. Zilnic, vine în contact cu zeci de vizitatori – persoane oficiale, dar și studenți, profesori, părinți, contribuind astfel la formarea bunei imagini a UTM, pentru că imaginea unei instituții pornește de la primul om care te salută când îi treci pragul.

Astăzi, toți cei care o cunoaștem îi aducem mi-reasma crizantemelor în floare și calde cuvinte de felicitare cu ocazia rotunjirii unui număr frumos de toamne.

La mulți ani cu sănătate, multe bucurii și împliniri alături de cei dragi!

Ședința Senatului UTM din 30 octombrie 2012 a demarat cu un moment solemn deosebit: felicitarea adresată dlui **Grigore Musteață**, conf., dr., fost decan al FTMIA timp de 21 de ani, cu ocazia împlinirii respectabilei vârste de 70 de ani.

Felicitându-l călduros pe septuagenar și înmânându-i diploma

Senatului UTM, dl acad. Ion Bostan, rectorul UTM, i-a mulțumit pentru munca rodnică depusă de-a lungul anilor, menționând că în cariera sa didactică dl Gr. Musteață a parcurs toate treptele de formare a unui specialist de înaltă speță, avansând de la funcția de lector superior până la cea de decan al Facultății de Tehnologie și Management în Industria Alimentară. A contribuit substanțial la pregătirea și perfecționarea specialiștilor pentru complexul agroindustrial și

Grigore Musteață - 70

dezvoltarea învățământului superior tehnic din RM. Este autorul a peste 37 de lucrări științifice publicate în ultimii 5 ani, între care: 23 de articole științifice (12 – în țară, 11 – peste hotare), 3 brevete de invenție, 4 monografii (1 – în țară, 3 – peste hotare), 4 manuale, 3 lucrări didactico-metodice și 3 participări la saloane de invenții (1 – în țară și 2 – peste hotare).

La acest hotar al anilor, activitatea sa didactică și științifică, aidoma unui pom doldora de rod, se bucură de admirație, apreciere și grațitudine din partea numeroșilor absolvenți ai Colegiului Național de Viticultură și Vinificație și ai Universității Tehnice a Moldovei, fiind înalt apreciat și prin decernarea ordinului Gloria Muncii.

La mulți ani, dragă coleg, și noi realizări pe aria cercetării și educației!

Mircea Miglei - 70

Cred că cel mai bine despre un profesor universitar vorbesc studenții și... cărțile pe care le-a scris. Pentru dl **Mircea Miglei**, conf. dr. la Catedra „Mecanica Teoretică”, sunt valabile ambele determinative. Are o relație specială cu studenții, pe care spune că îi iubește părintește și ca orice părinte se implică în educația lor. Iar principalul accent educativ în permanentele sale contacte cu discipolii este: „Cum vă merge la învățătură?”. Și pentru ca „să le meargă bine”, scrie pentru ei cărți (manuale, problemare, îndrumare) care să-i pregătească atât pentru facultate, cât și ulterior în specialitate.

Predând disciplinele „Fizica generală” și „Mecanica Teoretică”, a scris/semnat în calitate de autor și coautor aproape toate manualele școlare de fizică și culegerile de probleme la disciplina respectivă pentru clasele VI-XII. Iar pentru ca predarea fizicii în școală să fie eficientă, este și coautor al Ghidului profesorului de fizică pentru cl. a VI-a. S-a îngrijit și de pregătirea studenților, semnând culegerea „Mecanica teoretică. Lucrări de verificare pentru studenții secției f/f”.

În total are în palmares 54 de lucrări didactico-științifice – lucrări specifice, de calitate, menționate și în cel mai înalt for universitar – Senatul. Un exemplu concludent în acest sens este și faptul că acum un an, Senatul UTM menționa că un grup de fizicieni de la UTM a câștigat concursul anunțat de Banca Mondială pentru cele mai bune manuale școlare pentru învățământul preuniversitar, între care și manualul „Fizica”, cl. a VI-a, la care prof. Mircea Miglei a fost coautor. Manualele sunt traduse și în limba rusă – de dna Claudia Șerban, conf. dr. la Catedra de Fizică a UTM.

Înalte aprecieri ale activității sale „curg” și din partea studenților. Vom menționa doar câteva dintre acestea, expuse public pe www.evaluez.eu – un site de evaluare on-line a profesorilor din universitățile din RM: „Respect total! E un profesor de mecanică de nota 10”, „Bun profesor... cu el am început să iubesc mecanica”, „Ador omul ăsta! Îl poți suna și la 2 noaptea și îți va răspunde la orice întrebare legată de obiectul lui. Super tare!”...

E un profesor-polișt, predând disciplinele „Fizica generală” și „Mecanica Teoretică” atât în română – la FCIM și FIMCM, cât și în engleză – la Filiera Anglofonă „Știința Calculatoarelor și Electronica”, pe care a fondat-o în anul 2001 și pe care a condus-o timp de 13 ani.

Originar din s. Ropcea (r. Storojineț, reg. Cernăuți) – un sat din Ucraina cu peste trei mii de locuitori preponderent români, inițial a predat fizica la școala din s. Pătrăuții de Sus, r. Adâncata, reg. Cernăuți, foarte aproape de frontiera cu România. La Catedra „Mecanica Teoretică” a venit în 1979, de la Institutul de Fizică Aplicată al AȘM, unde a activat din 1965 în laboratorul condus de reputatul fizician-cercetător Sveatoslav Moșneaga. Anterior absolvise Universitatea din Cernăuți, Facultatea de Fizică-Matematică, iar în 1968 – Aspirantura.

A parcurs un drum sinuos pe tărâmul studiilor și științei pentru a se prezenta astăzi în fața studenților cu prestanța și demnitatea ce îi sunt caracteristice. Aprecierea acestui efort o regăsește în pasiunea discipolilor săi pentru studiul fizicii și în cuvintele lor: *Mulțumim pentru carte! La mulți ani, Maestre!*

Expertiza în atestare – formă de promovare a valorii și calității

Pe 18 octombrie 2012, în sala de festivități a UTM, sub egida Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare (CNA) a avut loc întrunirea comisiilor de experți cu genericul „Expertiza în atestare – formă de promovare a valorii și calității”.

Necesitatea unui asemenea dialog cu experții în domeniile științifice derivă din problematica care apare în contextul armonizării sistemului național de pregătire a cadrelor științifice de înaltă calificare și atestare, inclusiv a legislației și cadrului regulatoriu, cu standardele europene. Alte subiecte de analiză derivă din însăși activitatea cotidiană și contactele cu experții CNA în vederea ameliorării calității tezelor de doctorat, a valorificării rezultatelor științifice, creșterii prestigiului omului de știință în societate.

În context, au prezentat rapoarte acad. **Valeriu**

Canțer, președintele CNA – „Quo vadis – doctorat în lume și în țară?; dr. hab. **Veaceslav Perju**, vicepreședintele CNA – „Reglementarea procesului de expertiză a dosarelor de atestare”; dr. hab., prof. univ. **Tatiana Callo**, șef Direcția Atestare – „Probleme și aspecte strategice ale activității de expertiză”. A fost abordată și o temă ce ține de integritatea cercetătorului, dar și... a evaluatorului – „Comisia de experți față în față cu plagiatul – între da și nu”. Raportor – dr. **Gheorghe Cucu-reanu**, șef Direcția politici și monitorizare doctorat a CNA.

Dl **Ion Guceac**, dr. hab., prof. univ., secretar științific general al AȘM, a adus la cunoștința celor prezenți proiectul „Strategia cercetare-inovare 2020: Moldova cunoașterii”.

La manifestare au participat membri ai comisiilor de experți, ai comisiilor unificate de expertiză, precum și persoanele interesate de problematica respectivă.

Sindicat

SCHIMB DE EXPERIENȚĂ CU IAȘII

Practica activității sindicale confirmă că schimbul de experiență în cadrul colaborărilor între organizațiile sindicale este ca un stagiu de acumulare a noilor cunoștințe.

formarea sarcinii didactice, condițiile de activitate, odihna.

Delegația Comitetului sindical de la UTM a vizitat expoziția universitară dedicată Zilelor UT „Gh. Asachi” din Iași, care se sărbătoresc în fiecare an în luna noiembrie la nivel de municipiu, a vizionat un spectacol special dedicat acestui eveniment la Teatrul Național, recent renovat, spectacolul fiind prezentat în premieră pentru colaboratorii universității.

Impresii deosebite au avut asupra membrilor delegației UTM sălile Senatului, bibliotecii și Sala Pașilor pierduți.

În final, a fost semnat un Acord de cooperare între

Acestea servesc, adesea, drept piloni pentru anumite acțiuni sindicale în protecția socială a membrilor de sindicat. Așa s-ar putea defini rezultatele schimbului de experiență efectuat în ședința comună a liderilor de sindicat de la UTM și UT „Gh. Asachi” din Iași, care a avut loc pe 16-17 noiembrie 2012 la universitatea ieșeană.

Sindicaliștii UTM au manifestat un interes deosebit pentru formele de protecție a membrilor de sindicat în condițiile autonomiei universitare, implementată în învățământul superior din România de câțiva ani, iar în RM urmând a fi introdusă de la 1 ianuarie 2013. Precum a menționat președintele Sindicatului salariaților UT „Gh. Asachi” din Iași, dl **Jelu Ianuș**, „trecerea la autonomia universitară este un proces anevoios, o alternativă care deocamdată nu și-a confirmat avantajele”. În condițiile autonomiei membrii de sindicat au nevoie de o mai mare protecție socială. Devin necesare negocierile cu administrațiile instituțiilor, astfel ca în condiții la început prea drastice pentru angajați, să nu fie încălcate prevederile Codului Muncii, diminuate veniturile salariale etc.

Experiența Sindicatului salariaților de la Universitatea Tehnică „Gh. Asachi” Iași arată: Contractul Colectiv de Muncă este un document instituțional prin care se pot proteja efectiv interesele angajaților în condițiile de trecere la autonomia universitară.

Subiectele abordate s-referă la criteriile de salarizare, alimentația corectă a colaboratorilor și studenților,

organizațiile sindicale ale celor două universități pe un termen de cinci ani, care prevede un schimb de experiență și acțiuni comune în următoarele domenii a activității sindicale: protecție socială și economică, odihnă și tratament, cultural și sportiv.

Ion POCAZNOI,
conf. dr., președintele Comitetului
sindical colaboratori ai UTM

UN NOU BLOC LOCATIV PENTRU COLABORATORII UTM

A devenit deja o tradiție ca la sfârșit de an companiile de construcție cu care colaborează UTM să invite viitorii locatari – colaboratori ai UTM la recepția finală a unui nou bloc locativ.

Pe 29 octombrie a.c. compania „Dansicons” SRL a oficializat un asemenea eveniment. Cu zece luni înainte de termenul stabilit, construcția complexului locativ din 3 blocuri cu 6 scări a fost finalizată. Despre acest fapt au menționat toți vorbitorii: rectorul UTM, acad.

Ion Bostan, viceprimarul mun. Chișinău **Nistor Grozavu**, pretorul sectorului Râșcani **V. Gârliig**, rectorul USMF „N. Testemițanu”, acad. **Ion Ababii**, care au adresat felicitări viitorilor locatari – 40 de colaboratori ai UTM, preponderent locatari ai căminelor.

De fapt, finalizarea construcției a coincis cu aniversarea a 10-a de la fondarea companiei „Dansicons” SRL. În discursuri s-a menționat că șefii companiei, inclusiv dl **Lurie Dîrda**, absolvent al UTM, **Valentin Brașovschi**, directorul, sunt manageri iscusiți, iar constructorii – buni profesioniști, fapte confirmate prin numărul impresionant de obiective finalizate la termen și calitativ. Cu ocazia aniversării, compania a organizat o festivitate cultural-distractivă, în cadrul căreia investitorii au participat la o loterie și au avut ocazia să câștige obiecte de uz casnic – de la fier de călcat, până la un automobil.

Însă cea mai mare bucurie au avut-o copiii, și ei viitorii locatari. În curtea complexului a fost amenajat un superb teren de joacă, iar terenul din jurul blocurilor în viitor va deveni un adevărat parc de odihnă.

Le dorim colaboratorilor noștri plăcerea vieții în apartamentele în care au investit!

Sănătatea colaboratorilor și a studenților

Comitetul sindical anunță colaboratorii și studenții UTM despre posibilitatea efectuării diagnosticării medicale la un preț redus cu 30% în CENTRUL CLINIC „SPB CONSTRUCTORUL” în fiecare lună în ziua de 17!

Diagnosticul include următoarele investigații:
- Consultația medicului internist,
- Analiza generală de sânge,

- Analiza generală de urină,
- Glucoza în sânge,
- Electrocardiograma,
- Ecografia organelor abdominale și bazinului mic.
Cost total – 375 lei. Cu reducere de 30% – 263 lei, economie – 112 lei.
Tel. comitetul sindical colaboratori: 022-23-54-11.

În atenția cadrelor didactice, studenților și colaboratorilor UTM!

Departamentul de Management al Calității pune la dispoziția Dvs. actele normative interne și externe privind buna desfășurare a procesului de studii, care pot fi consultate accesând pagina web a departamentului:
<http://dmc.utm.md>

INTERNET WI-FI GRATUIT DE LA MOLDTELECOM

Din 3 octombrie a.c., compania Moldtelecom pune la dispoziția UTM o nouă zonă de Internet Wi-Fi cu viteză de până la 100 Mbps pentru a oferi acces gratuit la Internetul de calitate.

Această acțiune este parte a misiunii sociale Moldtelecom de a contribui la consolidarea sistemului de învățământ superior din RM și a facilita accesul studenților și cadrelor didactice la tehnologiile avansate.

Internetul Wi-Fi este disponibil studenților UTM atât în cadrul blocului de studii nr. 5, cât și pe teritoriul acestuia, conectarea fiind posibilă de la un laptop sau un telefon mobil.

Acest cadou a fost oferit de compania Moldtelecom cu ocazia inaugurării Cen-

trului de Instruire Practică și Formare Continuă în domeniul Alimentației Publice în cadrul UTM. Centrul a fost dotat cu sprijinul financiar oferit de fundațiile LED – Liechtenstein Development Service în cadrul Proiectului „Consolidarea Sistemului de Educație Profesională Tehnică

în Moldova (CONCEPT) și Edelweiss (Fundația pentru Dezvoltarea RM).

În atenția studenților și masteranzilor UTM!

Carierea profesională depinde esențial de preocupările orientative ale Dvs. și modul de a vă informa asupra ofertelor mediului economic / pieței forței de muncă din țară.

Un sprijin în acest sens îl puteți găsi la Centrul UTM – CENIOP (amplasat pe str. Studenților, 9, bloc de studii nr. 5, parter), care oferă o gamă largă de servicii de consiliere în carieră, inclusiv:

- **Familiarizarea cu rețeaua întreprinderilor** din republică și bazele informaționale electronice Kompas și Varo-Moldova;
- **Situația pe piața forței de muncă** din țară;
- **Cadrul legislativ privind medierea** și reglementarea angajării în câmpul muncii;
- **Posibilitățile și eficiența participării la Târgurile** locurilor de muncă vacante;
- **Organizarea pentru studenți și masteranzi** a cursului opțional „Managementul carierei profesionale”.

Persoanele interesate se pot înscrie la cursuri la tel. 022-92-92-28 sau prin email: ceniop_utm@yahoo.com, indicându-se: numele și prenumele, facultatea/ specialitatea, tel. mobil sau adresa electronică.

Informații utile despre serviciile Centrului CENIOP puteți găsi și pe site-ul www.cariere.utm.md.

Stimați studenți și masteranzi!

Numai obținând mai multe informații despre mediul economic și piața muncii aveți șansa să ocupați un loc reușit de stagiou sau de muncă după absolvire.

Editor – Universitatea Tehnică a Moldovei.

Echipe redacției: Marina Romanciu (redactor-șef) – 79755352, Leonid Busuioc (corespondent) – 32-55-01, Dorian Saranciu (fotograf) – 79412277, Viorica Ostaș-Tofan (design) – 69499516. Tiparul: Întreprinderea de Stat „Combinatul Poligrafic din Chișinău”

Înregistrare la Ministerul Justiției al RM cu nr. 42 din 16.02.1998.

Tiraj: 2200

Comanda: 21321